

เจตคติของผู้ป่วยจิตเภทต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า

นางสาวชนิษฐา เสริมศิริโกศา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-045-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SCHIZOPHRENIC PATIENTS ATTITUDES TOWARD
ELECTROCONVULSIVE THERAPY**

MISS KANITTHA SERMSIRIPOKA

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Psychiatry**

Department of Psychiatry

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic year 1998

ISBN 974-331-045-2

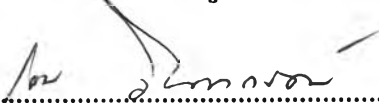
หัวข้อวิทยานิพนธ์ เจตคติของผู้ป่วยจิตเภทต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า
โดย นางสาวณิชฐา เสริมศิริโกคา
ภาควิชา จิตเวชศาสตร์ สาขาสุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ นายแพทย์ เอ็ม อินทกรณ์

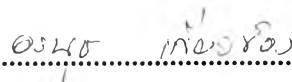
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ นายแพทย์ชุติตย์ ปานปรีชา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอรนุช เกี้ยวข้อง)

ชินชฐา เสริมศิริโกคา : เจตคติของผู้ป่วยจิตเภทต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า (SCHIZOPHRENICS PATIENTS ATTITUDES TOWARD ELECTROCONVULSIVE THERAPY) อ. ที่ปรึกษา : อ.นพ. เอม อินทกรณ์ , 151 หน้า. ISBN 974-331-045-2.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ป่วยจิตเภทที่มีต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนรักษาและหลังรักษา และดูความแตกต่างระหว่างเจตคติของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลงและชนิดดัดแปลงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 คน เป็นผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลง จำนวน 47 คน และผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ชนิดดัดแปลง จำนวน 38 คน ผลการวิจัย พบว่าหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า เจตคติของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้ง 2 ชนิด ดีขึ้นกว่าก่อนได้รับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลเช่นนี้ยังคงอยู่ไปอีก 6 อาทิตย์ แต่ไม่พบความแตกต่างของเจตคติของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลง กับ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดดัดแปลง อย่างไรก็ตาม มีการอธิบายผลในส่วนนี้ นอกจากนี้พบว่าความกลัวเฉพาะด้าน มีความสัมพันธ์ทางลบ กับ เจตคติ และ พบว่าหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ไปแล้ว 6 อาทิตย์ ความกลัวเฉพาะด้านของผู้ป่วยจิตเภทชนิดไม่ดัดแปลงมากกว่าผู้ป่วยจิตเภทชนิดดัดแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลข้างเคียงของผู้ป่วยไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า

สำหรับ อายุ ประสบการณ์การได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า และระดับการศึกษา ทำให้เจตคติของผู้ป่วยจิตเภทมีความแตกต่างกัน

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์.....
สาขาวิชาสุขภาพจิต.....
ปีการศึกษา2541.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#3970170130 MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD: ELECTROCONVULSIVE THERAPY / ATTITUDE / SCHIZOPHRENIC PATIENTS

KANITTHA SERMSIRIPOKA : SCHIZOPHRENIC PATIENTS ATTITUDE\$ TOWARD
ELECTROCONVULSIVE THERAPY. THESIS ADVISOR : EM INTAKORN, M.D. 151 pp.

ISBN 974-331-045-2.

The purpose of this study was to compare the attitudes of the schizophrenic patients toward electroconvulsive therapy (ECT) before and after treatment and the attitudes of patients who received unmodified and modified ECT. The subjects consisted of 47 unmodified and 38 modified ECT patients. The author found that the mean of attitude in post-treatment were significantly ($p < .01$) more favorable than pre-treatment, and also persisted along 6 weeks after treatment. By the way, there was no difference in attitudes toward ECT between the patients who received unmodified and modified ECT. However, the implication of this finding is discussed. Besides, there was negative correlation between the specific fear and attitude. And 6 weeks after treatment, in the specific fear, the unmodified ECT patients were significantly ($p < .05$) more dreadful than the modified ECT patients. In addition, there was no correlation between the adverse effects and the attitude. Age, education and experienced in ECT make significantly difference in the attitude toward ECT.

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....

สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำแนะนำ และแนะแนว ทางต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกตระหนักและซาบซึ้งในความเมตตา ของอาจารย์ และจะนำสิ่งดีๆซึ่งผู้วิจัยได้รับนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ นายแพทย์ชูทิศย์ ปานปรีชา ประธานกรรมการสอบวิทยา นิพนธ์ และผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย และรองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอรนุช เกี้ยวช่อง กรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทิกา ทวิชาชาติ รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา และนายแพทย์ไพฑูรย์ สมุทรสินธุ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจ สอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ พี่ๆ พยาบาลของโรงพยาบาลศรีรัษฎา และจุฬาลงกรณ์ทุกคน ที่ให้ความ อนุเคราะห์ต่างๆในการเก็บข้อมูล ตลอดจนพี่ๆ เจ้าหน้าที่ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ป่วยจิตเภททุกคนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ กับผู้อื่นอีกเป็นจำนวนมาก

ขอบคุณ เพื่อนๆ หลายคนที่มีความปรารถนาดี เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือ และเพื่อนที่ ให้ กำลังใจ

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบคุณความสนับสนุนด้านการศึกษา พ่อ-แม่ และครอบครัว ในการให้ ที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน

ชนิษฐา เสริมศิริโสภา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ปัญหาด้านจริยธรรม	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ตอนที่ 1 : โรคจิตเภท	8
ตอนที่ 2 : การรักษาด้วยไฟฟ้า	19
: ประวัติและวิวัฒนาการ	19
: การรักษาด้วยไฟฟ้าในผู้ป่วยจิตเภท	27
ตอนที่ 3 : เจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า	30
: ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเจตคติ	30
: เจตคติของผู้ป่วยต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า	40

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่	
3	
วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
ขนาดตัวอย่าง	43
การสุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย	48
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	99
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก	121
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	122
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	124
ภาคผนวก ค การหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือวิจัย.....	148
ประวัติผู้วิจัย	151

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกตามระดับอายุ	50
2	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกตามเพศ	50
3	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกตามสถานภาพสมรส	51
4	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกระดับการศึกษา	52
5	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกตามอาชีพ	53
6	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกตามระยะเวลาการป่วย	54
7	จำนวนของและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ทั้งชนิด ไม่ดัดแปลง และชนิดดัดแปลง จำแนกตามประสบการณ์การได้รับการรักษา ด้วยไฟฟ้า.....	54
8	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าทั้งชนิดไม่ดัด แปลงและชนิดดัดแปลง จำแนกตามการเคย/ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการ รักษาด้วยไฟฟ้า (นอกเหนือจากที่ได้รับจากบุคลากรทางการแพทย์).....	55
9	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าทั้งชนิดไม่ดัด แปลงและชนิดดัดแปลง จำแนกตามความเต็มใจของผู้ป่วยในการรับการ รักษาด้วยไฟฟ้าครั้งนี้	56
10	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าทั้งชนิดไม่ดัด แปลงและชนิดดัดแปลง จำแนกตามความพอใจของญาติในการรับการรักษา ด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วย	57
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วย ไฟฟ้าของผู้ป่วยใน 3 ระดับอายุ.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วย ใน 3 ระดับอายุ	59
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วย ไฟฟ้าในด้านผลการรักษาของผู้ป่วยใน 3 ระดับอายุ	60
14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า ในด้าน ผลการรักษาของผู้ป่วยใน 3 ระดับอายุ	60
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วย ไฟฟ้า ในด้านความกลัวเกี่ยวกับการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วยใน 3 ระดับ อายุ	61
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้าในด้านความ กลัวเกี่ยวกับการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วยใน 3 ระดับอายุ	61
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วย ไฟฟ้า ในด้านความปลอดภัยของการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วยใน 3 ระดับ อายุ	62
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้าในด้านความ ปลอดภัยของการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วยใน 3 ระดับอายุ	62
19	การเปรียบเทียบเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้าระหว่างเพศชายกับผู้ป่วย เพศหญิง.....	63
20	การเปรียบเทียบเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า จำแนกตามระดับการศึกษา..	64
21	การเปรียบเทียบเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า จำแนกตามชนิดของการ รักษาด้วยไฟฟ้าที่กำลังจะได้รับ	66
22	การเปรียบเทียบเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า จำแนกตามประสบการณ์ การได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า.....	67
23	การเปรียบเทียบเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้า จำแนกตามการเคยหรือ ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรักษาด้วยไฟฟ้า (นอกเหนือจากที่ได้รับ จากบุคลากรทางการแพทย์)	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	การเปรียบเทียบผลข้างเคียงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลงกับชนิดดัดแปลงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า.....	90
35	การเปรียบเทียบผลข้างเคียงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลงกับชนิดดัดแปลงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์	90
36	การเปรียบเทียบความกลัวเฉพาะด้านของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลงกับชนิดดัดแปลงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า	91
37	การเปรียบเทียบความกลัวเฉพาะด้านของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลงกับชนิดดัดแปลงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์	92
38	จำนวนและร้อยละของความเต็มใจในการกลับมารับการรักษาด้วยไฟฟ้าอีกถ้าจำเป็นของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า	93
39	จำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อนุคลากรในโรงพยาบาลของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า	94
40	จำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อสถานที่ในโรงพยาบาลของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า	94
41	จำนวนและร้อยละของความเต็มใจในการกลับมารับการรักษาด้วยไฟฟ้าอีกถ้าจำเป็นของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์ ...	95
42	จำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อนุคลากรในโรงพยาบาลของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์	96
43	จำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อสถานที่ในโรงพยาบาลของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์	96
44	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้ากับผลข้างเคียงหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วยทั้งหมดที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลง และผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดดัดแปลง	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
45	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้ากับความกลัวเฉพาะ ด้านหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าของผู้ป่วยทั้งหมดที่ได้รับการรักษาด้วย ไฟฟ้า ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลง และผู้ป่วยที่ได้รับ การรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดดัดแปลง	97
46	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้ากับผลข้างเคียงหลัง ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์ ของผู้ป่วยทั้งหมดที่ได้รับการ รักษาด้วยไฟฟ้า ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลง และผู้ป่วย ที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดดัดแปลง	98
47	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการรักษาด้วยไฟฟ้ากับความกลัวเฉพาะ ด้านหลังได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าไปแล้ว 6 อาทิตย์ ของผู้ป่วยทั้งหมดที่ ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดไม่ดัดแปลง และผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้าชนิดดัดแปลง	98

